

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къыщестьяжьагъэу къыдэкы

№ 95 (22544)

2022-рэ ильес

МЭФЭКУ

МЭКЬУОГЪУМ и 2

ОСС ГҮЭНЭФАГЪЭ ИЭП
Къыхэтутыгъехэр ыкчи
нэмэгдэхэр тисайт
ижүүгъотацтых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республика и Правительствэ игъээст

Язэдэлэжьэныгъэ зэрэгъэпсыгъэштыр

АР-м и Лышъяэу Къумпыл Мурат Іахъзэхэль обществэу «Россельхозбанкам» и Краснодар шъолыр къутамэ ипащэу Евгений Ковалевым тыгъусэ 1уклагъ.

Мэкъумэц-къыдэгъэжъынным республикэм зыщегъэушомбгъугъэнэмкэ, къэралыгъо программэхэмэрэ Іахъзэхэль обществэу «Россельхозбанкам» и проектхэмэрэ ягъецкэнкэ талэктэ 1оф зэрээдашшэйт шыким зэлүкэгъум щигуучишигъэх.

Іофхтхабзэм хэлэжьагъэх Адыгейм экономикэ хэхъоныгъэмэрэ сатыумрэкэ иминистрэу Шеуджэн Заур, АР-м мэкъумэцымкэ иминистрэу Къуанэ Анзаур,

Іахъзэхэль обществэу «Россельхозбанкам» и Краснодар шъолыр къутамэ иофисэу Мыекъуапэ щынэм ипащэу Цундышк Сайдэ.

Іахъзэхэль обществэу «Россельхозбанкам» и Адыгэ шъолыр къутамэ мы ильесым гъэтхапэм и 5-м «Россельхозбанкам» и Краснодар шъолыр къутамэ иофис ехигъэ зэрэхъужьгъээр зэлүкэгъум щихагъеунэфыкыгъ. Адыгэхъалэ, псеупішхэу Кощхаблэ, Тэхъутмыкъуае,

Красногвардейскэм, Тульскэм адэт оффисхэм юридическэ, физическэ лицэхэм яфэо-фашіхэр агъэцкэштих.

Евгений Ковалевым къызэрэхигъэштигъэмкэ, 2021-рэ ильесым банкам Адыгэ Республикэм иэкономикэ сомэ миллион 366-рэ къыхильхагъ. Талэктэ анахъэу анаэ зытырагъэштил лъэнэхъем ашыцых АПК-м ипроектхэмэрэ къоджэ ипотекэм тегъепсихъэгъэ программэрэ ягъецкэн.

Фэгъэктэнэгъэ зилэ чыфхэр нахьбыз эу ятыгъэнэмкэ, фермерхэм іэпүүгъу ягъэгъотыгъэнэмкэ, фэло-фашіхэм зягъэушомбгъугъэнэмкэ банкым пшэрыльзэу илэхэми шъхъафэу атегүчилгэх.

Аш пае банкым стратегиу 2025-рэ ильесым нэс зэргээштихэр, Іахъзэхэль обществэу «Россельхозбанкам» ишьольыр къутамэрэ Адыгэ Республикэмэрэ 2022 – 2023-рэ ильесхэм зэрээдэлэжьэштихэмкэ картэр къагъэхъазырыгъэх. Джащ фэдэу банк фэло-фашакиэхими Евгений Ковалевым ягуу кышыгыгъ. Ахэм ашыцых «Школа фермера», банкым ицифрэ платформэхэу «Свое. Родное», «Свое. Фермерство» зыфилохэрэр.

(Икзух я 2-рэ н. ит).

Адыгэм итариихъ и ІотакIу

Культурэ зэфэшхъафхэм (энэолитическэ, мыекъопэ, исп, пшызапэ, ижырэ мыутлэ, мыутлэ, касог, шытхъэлэ) ахэхъэрэ археологии саугъэт 92-рэ ушетын 1офтшэнхэр зыщизэрихъэгъэ ильесыбэм къызэйуихыгъ, Адыгейм итариихъре икультурэрэ афэгъэхъыгъэ шэнэгъэхэм иахъышо ахилхагъ.

мыутлэ плашъэмэ якъэхэльэжъеу Къокъылэр, Мыекъуапэ итыгъэжъокъылэ лъэнэхъокъэ щытыр (1985 — 1987-рэ иль.), нэмэгдэхэр ильес зэфэшхъафхэм зэригъэшлагъэх.

2008-рэ ильесым къыщыублагъэу джырэ нэс Мыекъуапэ къыпэуль «Пытаплэм» етлэх, Нэчэрэзэйсээс псеупішем икъялбэ, мыекъопэ культурэм хэхъэрэ псеупішхэу къаджэу Нэчэрэзэйжым илэгэ-блэгъу итыр зэрэгшагъэх.

Нэчэрэзэйсээс къоджэ псеупішем Лэупаклэ Нурбый къыщычихъигъэ мыутлэхэм ятлэгъэжъэгъэ плэмэхъеэх тамыгъэхэр зытетхэр. Ахэм археологыг ижырэ «тхыльеджаплэм» яджагъ.

Археологии саугъэтхэм якъыхэгъэшын-упльэкун 1офтшэр Адыгейм ыкчи Краснодар краим Лэупаклэм ашыцешүүхийх: къаджэу Хъаклэмзые, Аскъэлае, Гүлпэ, къушхъэ тууакъэм, гүлпэ къэлэшхор, къалэу Псыфабэ дэжь, пытэ-

Зэльашэрэ археологэу, тарихылэжьэу, Адыгейм искуствэхэмкэ изас служжнэ 1офтшэу Лэупаклэ Нурбый къызыхъугъэр непэ ильес 85-рэ мэхъу.

Нурбый ыушетыгъэ уаххтэр гъопльэжъю лэшшэгъум къыщыублагъэу гурьт

лэшшэгъу къасэм нэсэ. Ильес зэфэшхъафхэм къэхэлэжъхэу Псэкъупсэ ирччыаплэм (1982 — 1983-рэ иль.), Псэкъупсэ псеупішемкэ — Краснодар псыубытыпэх икъяблэ нэпкъылэ, Къэзэнхъоякъэр зыдэшысымкэ щитхэр,

пэжъеу Псыфабэ, псышкуашкоу Рыфабъ ыкчи Мостовской районым гурьт лэшшэгъу къасэм къыхиубытэрэ псеупішхэр къащыхигъэштихъ.

Нурбый научнэ 1офтшэн бай ил — статья, тезис зэфэшхъафи 100-м ехъу научнэ къыдэкыгъо зэмплэужыгъохэм къадигъэхъагъ, монографие 13 ытхыгъ. Егъэдэжэн 1офтшими илахьышу хэль — Адыгэ къелэгъэдэж институтын (джы АкъУ-м) тарихымкэ ифакультет щилэжьагъ, доцент. Шъофф археологиет 1972-рэ ильесм къыщыублагъэу 1офтшэм.

Лэупаклэ Нурбый къыгъэшлагъэм инахьыбэм Адыгэ Республикэм щэпсэу ыкчи аш итариихъ, икультурэ язэгъэшлен хэхъоныгъэу фишыгъэм уасэу илэр гүнэнчъ.

Археолог цэргийн фэгъэхъыгъу ыцээнэгъэм къыххыгъэ къэбархэр я 4 — 5-рэ икзүүбгъохэм артых.

ГъэхъэгъэшIухэр ышIыхээ ыпэкIэ лъэкIуатэ

Адыгэ куаэр кыдэзыгъэкырэ предприятие республикэм итыр 30 мэхьу, 5-р хызмэтшIэшкох. Ахэм ашыц пшэдэкIыжэу ыхырэмкэ гүнэфагъэ зиэ обществэу «Щэ заводэу «Джаджэ» зыфиорэр. Мы мафэхэм аш тышыIагъ, шхыныгъо къабзэу тишольыр кыщашырэм, ыцэ чыжэу зыгъэу гъэшIуатэ ипчагъэ хагъахъозэ зэрэлажъэхэрэр тинэрыльгъу.

ХызмэтшIэшIе пэртихэм мы заводыр ашыц. Аш инженераль нэ пащэ игуадээу Александр Дырий кызэрэтиуагъэмкэ, хэхъоныгъэхэр ашых, продукциеу кыдагъэкырэм зырагъэшомбъу.

Щэ заводым итарихъ зэоуж лъэхъаным кыщежээ. 1949-рэ ильэсийн пхъэм хэшькыгъэ унэ цыклоу станицэм дэтым щыпсэущыгъэ хульфыгъэм артель кызэуихъ, ышенеу тхуу цынан кыдигъэкыщыгъ. А лъэхъаным зэкэ Iэкэ ашыщтыгъ. 1979-рэ ильэсийн автоматизированнэ линие зиэ цеххэр мы чыпIэм щагъэуцугъэх. Сыхатын тхуу килограмм 1000 кындаагъэкыщыгъ.

1988-рэ ильэсийн Сергей Гусейновыр заводым пащэ фашыгъ. Шапхъэхэм адиштэу, ижыкIе агъэфедэштыгъэ шыкIем төтэу адыгэ куаэр аш щашынэу аублэ. Заводым итарихъкэ а ильэсийн мэхъанэ ин илэу щыт.

Щэ заводым нахь игъэкIотынэу юф ышэнэу зыригъэжъагъэр я 90-рэ ильэсхэр ары.

ыкIи Ростов хэкум къащ-тээфы. Непэр мафэм ехуулэу «Сыр Адыгейский», «Чечел», «Косичка», «Судугуни», «Охотничий», «Моцарелла» зыфиохэрэр цынэу ыкIи ашыцхэр гъэгъугъэхэу, джасц фэдэу тхуу зэф-ицхыафхэр кыдэштээгъ-кыых, — ёло Александр Дырий.

Продукциер дэгью зэрэшфырэм кыхэкIеу 2010-рэ ильэсийн заводым зырагъэшомбъу. ЦехыкIе ашыгъ ыкIи аужыре шапхъэхэм адиштэрэ оборудование зэрэгэгъотыгъ. Аш ишуагъэкэ кыдагъэкырэм куаэр фэдитлиукэ нахыбэ хуу-

— Тиххъоныгъэхэм

Мы ильэсийн Дунэе къэгъэлэгъонэу «ПРОД ЭКСПО 2022-м» Мизэнэкъюкоу «Лучший продукт» зыфиорэм илауреат хуу-гъэ. Куаеу «Адыгейский», тхуу цынэу ыкIи жъожыгъэу «Гиагинский молзавод», «Главмаслопром» зыфиохэрэм апае дышэ медаль предприятием кыфагъэшьошагъ.

Кыдигъэкырэ куаехэм ахижъхонэу ригъэжъагъ, адыгэ куаеу нэмикIеу сулуугуни, чечел ашэу аублагъ.

— Адыгэ лъэнкыр зэрыг-гүнхорэ гъомылхъэм идэгъугъэ кыкIемыгъэч-гъэнимкэ пшэдэкIы-жынхо тэхъы. Адыгэ куаеу тиреспубликэ нэмикI кышидамыгъэкынэу зэрагъэнэфагъэм ишIуагъэкIе Урысыем ишIуагъэкIе зэфчишхыафхэм тицропдукции ашыIотэгъекIи, тицкуаехэм ядэгъугъэ зэлтэши. Щэ дгъэфедэрэ Адыгэим имызакъо Краснодар краим

ашыц пыдзафхэр ти-мыIи IoF зэрэтииIэрэр. Щэ зэдгэгъотырэр го-щыгъэу кыдэштээгъекIи. Щэташхэр тицхы, тхуу цынэ зэфчишхыафхэр, куаехэр хашIыкIых. Кьоенсу къакIиIыри дэхы кыдэштээгъекIыжы. 2007-рэ ильэсийн кыщ-гъэжьагъэу кьоенсу кы-зыщишхыафхэм цех тиIи хуу-гъэ. Аш ишIуагъэкIе чылонсыр ымы-шиIоу тэгъэфедэ. Аш дакIоу продукциер яшыкIагъэу дэгъюу ашфы, — кытгфуатэ тицхы-Игъу.

Непэр мафэр пштэмэ, «Щэ заводэу «Джаджэм» ипродукции Адыгэим имызакъо Урысыем щыээлъашыагъ. Я ХХ-рэ лэшшэгъум я 90-рэ ильэсхэм адэжэ зэрэгэгъэгэу сатышу чыпIэхэр кыцызэуахыху аублэгъагъ. Продукциер ахэм ашыпшэнэм пае куаехэр зэрэштлыре мэфэ пчагъэм хэбгэхъон фэгъя. Кыдагъэкырэр мэфи 5 — 6 нахыбэ щылыштыгъэп. Джаш дэжийн куаехэр «вакуум пакетхэм» актоццашхынхуу унашьо ашыгъ. Анахь макэми мэфэ 60-рэ ахэр щылышынхэ альэкы. Адыгэ куаеу кыдэшгъэхэрэмкэ апареу мы шыкIэр заводым щагъэфедэнэу аублагъ.

Щэ заводыр ильэс 70-рэ

зэрэхъурэм ехуулэу адыгэ кьое анахь инэу рапхыгъэр гъэхъэшхохэр зыдэт тхылым дагъэхъагъ. Адыгэ куаеу идэхагъ, ишшүгъэ кыагъэлэгъуагъ. Аш иихын ишшэхэу щытэп, матэм зэрильзэ аушыу. Агъэфедэшэ матэр пцельм хэшькыгъэ чыкIэ blaigъ. Адыгэ кьое анахь иным килограм 34-рэ грамм 88-рэ кыщечыщтыгъ, ишшомбгуагъе сантиметрэ 55-рэ, ильэгагъе сантиметрэ 16 хууцтыгъ. Аш ишшын щэ литрэ 200 фэдиз пэулагъэхъагъ, сыхат 24-рэ пылтыгъэхъагъ. Тхылым дагъэхъаным пае Урысыемкэ рекордхэр кызыдэхъэрэ тхылым илъико республикэм къэлгогъагъ.

Заводым ипашэр игуадэз кызэрэтииIуагъэмкэ, непэр къэралыгъом кытыральхэгъэ санкционхэр аш фэдизэу зэхашIэрэл. Къэбар непцIеу къекIокIырэр нахыб, джары цыфхэр гумэкыгъо хэзэдзэхэрэр. Ялофшэнкэ яшыкIагъэшт пкыгъохэр амьгъотынныр ары анахьэу зытэцнхыагъэхэр. Куаехэр зэралхъэхэрэм ашыкIэнхэмкэ щынагъо щыIагъ, сида пломэ, ахэр Европэм кызыдагъэхъакы. Ару щытми, непэр мафэм заводым гумэкыгъо ишэп, зыпкы итэу юф ёшэ.

Аужырэ шапхъэхэм

адиштэрэ шыкIэхэр агъэфедэх нахь мышIами, «Адыгейский», «Спагетти» ыкIи «Косички» зыфиорэр кьое лъэпкхэр IэкIе ашых. Куаехэр зэдэгъэпкIэрэ оборудование IэкIыбым кыщыдагъэкы. Зыгорэ куатагъеу кыхэкIыгъэми, щынагъо щыIагъ, IэпчIэгъанхэр заводым ишэп, аш щымыкIэнхэм пае инженернэ кулыкъум чанэу юф ёшэ.

Сыд фэдэ гумэкыгъо кьэу-цуцгъэми, ахэм апшIуеikonхэ амал зэрялэр тицхыгъу кыхигъэштыгъ.

— Ильэсийн ипэублэ кы-дэдгъэкIырэ продукцием ыуасэ къэтэтии фае хуу-гъаэ, ар кызыхэкIыгъэр щэм ыуасэ кызэрэххуагъэр ары. Уасэр тэ къэд-гупшиырэл, ар бэмэ ягъытыгъ, — ёло Александэр.

Продукциеу заводым кыдигъэкырэ шэпхъэшIхэм адештэ, ишшу ыкIи цыфхэм ишшогъэшхо къэкю. ЫпкIэ ар Казахстан ыкIи Аххазым ашштагъэ, джы Урысыем ичыпIэ зэфшхыафхэм ашыуагъэкы. Заводым итранспорткIе продукциер къэлэшхэм анагъэсы, нэужым зэбгырашы.

Непэр мафэм ехуулэу «Щэ заводэу «Джаджэм» нэбгырэ 572-рэ щэлажээ. Джыри юфшIепIэ чыпIэхэр арагъэгъотынхэ амал я. Предприятием куачIеу IэкIэлтымкэ продукциеу кыдигъэкырэ продукциеу кыдигъэкырэ хигъэхъон ылъэшкыт.

Непэр щэ заводым ипашэр Сергей Гусейновым ыкIоу Шамиль. Аш гъэхъэгъэшIхэр ёшыхээзэе предприятие ыпкIэ лъэгъэкIуатэ. Гуцылэм пае, мы ильэсийн Дунэе къэгъэлэгъонэу «ПРОД ЭКСПО 2022-м» изэнэкъюкоу «Лучший продукт» зыфиорэм илауреат хуу-гъэ. Куаеу «Адыгейский», тхуу цынэу ыкIи жъожыгъэу «Гиагинский молзавод», «Главмаслопром» зыфиохэрэм апае дышэ медаль предприятием кыфагъэшьошагъ.

ДЕЛЭКЬЮ Анет.

Исурэтмэ адыгэгур къашытео

1972-рэ ильэс, тыстудент, Мыекъопе кілэегъэдже институтын тычэс, тимафээр устхьохээ маклох, жыкорен тырихъягъэм фэдэу тыздахы, тызпымылыгъэр сид Io. Теджэ, институтын щизэхашэрэ лоффомэ тахэшагь, ахэм ахгэхъожь адыгэ къашьом клохэр, сэц фэдэ бэнаклохэу Кобл Якъубэ дэжь зыщызигъасэхэр е нэмик спорт лъэпкэ пышгэхэти. Тыкланти, тыгушхуат, пшыгъэ зыфалорэр тшлэшти. Тшэгъэ, тшхъэ уашьом егъектүгъэу, чыгуи огуи тащизыгь, ежхэри тщизыгъэ.

Зы мафэ горэм тыхашыпкызы э адыгэ кілэ шууклае зы аудиторие тыщаугъоигь. Хэт ышлэрэ къизэрэтфэштхэр, тшлээрэп. Етлан ректорэу Якіэкъо Александр къичехъагь, тидекани, проректорри, джыри нэбгэрэ зыту игусагъэх.

— Джы, кілэхэр, шуукъызы къесыугъоигъэр адыгэ хор зэхэтэнэу ары, — лущхыпцыкызы. — А я къыуагь ректорым. — Мы кілэу сигъусэр шъольэгъэ, Нэхэе Асплан, музыкэм пыль, аш хор лоффир фэтэгъазэ, ышлэрэм тежъугъэлл, сид шууорэ?

— Дэгъу, боу дэгъу! — кілэ нэшхуантэу зынэ огур къыкэлпльагъэм фэдэу аш итыр къэпсынкагь.

«Цыгъор гъуанэм имыкышь зэхьум ыкіе къеб пишагь» зыфалорэм тыфэд, хора джы тызхэмтыжыгъэр» сыгукэ слахъэ. Сид мыр къэзгэпсынкагъэр, сегупшиагь, гуфапльэу сеплэгъэ. Кілэ зэкүж, сироф, нэшг-гуш, мыльхэнч-мыльагь, ыпкэеклоу дахэу зэхэль, лыим ильэ щэкэу лыим ишуплэм ит (хъэм игъериш, шым игъерибл, лыим игъещэл алоба).

Бэрэ пылтыгъэхэп, ректорым

игущыэ хэт риутыжын, чыпэ тимыкэу зэкэми хорым тыхажъхьагь.

— О орэд къэоным уфэшгъэн фае, уфээшыгъэу къельягь? — сеупчыгъ кілэм зэлуклер тухи тыкъычэйкыжы зэхъум.

— Чуть-чуть играю на флейте, но это баловство, так себе, — лущхыпцыкыгь.

— Институтам апэрэу ушытэлэгъу, хэтмэ уащыц, сидым упль? — кьеупчыгъ Чэмшью Гъазы.

— Я из рода Ловпаче, Лэу пак!, слышали наверное, зовут Нурбий...

— Зэхэтэмыхы хууна, — си-къэпсынкагь. — Ахэр тыгъургъоих, тятэ Лахъышыкъуае щиригъаджэх зэхъум аш ильэс залэрэ тыдэсигь. Лэупэктэ Хыисэ тятэтхэм адэлжэштыгъэ, тадэжь берэ къакшотыгъэ.

— Вот, вот, он мой дядя,

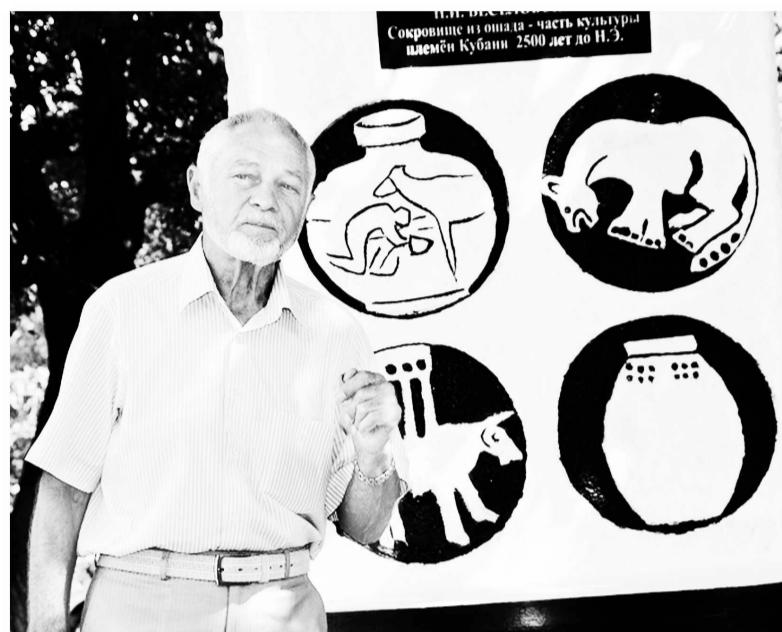
хорошо, что я здесь нашел земляка, — Нурбий лущхыпцыкыгь.

— А я художник-искусствовед. Сам родился в Грозном, окончил школу в Северной Осетии. Служил в армии, работал, учился в Ленинградском художественном институте им. Н. Е. Репина на факультете истории и теории изобразительных искусств. Лет семь назад переехал из Северной Осетии в Адыгею, на родину отца. А

хор я выбрал из-за языка, чтобы научиться хорошо говорить на родном языке. Сейчас что-то понимаю, в основном улавливаю смысл, но, к большому сожалению, хотя я душой и сердцем адиг, пока с языком туговато.

— Уятэ-уюнэмэ уагъешагъэп, ара? — сеупчыгъ.

— Мне было пять лет, сестре семь лет, когда отец ушел на войну и не вернулся. Наша мать

украинка, не успела выучиться адигскому...

Джаущтэу джы мы сишиэогъу нахыжь шагъом нэуасе си-фэхъугъагь. Зы мафэ къыхэкыгъэп си-къэгъожъэу, ицифыгъэкъэ, иадыгагъэкъэ, ишэн-хэбээ зехъаклэкъэ, илъыгъэкъэ ушыгъынэу, гъогу удытхъанэу, зао удэкёнэу цыхъашэгъо щит. Ар сэ сшхъэкъэ бэрэ суншэтыгъэ.

1987-рэ ильэсийм Краснодар краим ипащэмэ адмиралэу Лазаревым хы Шуцэ лушъом Ius шапсыгъэмэ 1938-рэ ильэсийм жыоныгъаклэм и 12-м зао къаэшыришылэгъэ мафэм Шъачэ къехъугъэу алтыти, къалэм иильэси 150-рэ хагъэунэфы-кынэу тыраубытагь. Аш нэбгы-эрэ заулэ тыхъоу тыпэуцужыгъ, Нурбий тильтусагь, тятэжьма якъашхъэ джэгу щитымыгъэ-шыным пае тыбэнагь, тыгулагь, тутхагь. Етланэ крайкомым

иятлонэрэ секретарэрэ, идеологэ Борис Киберевым дэжь тыкъуагь.

Сыххатитлум къыклоцл етла-гъэмрэ къытиуагъэмрэ бэ, плъир-стриреу тизэлүкэ рекламыгъ. Тызфядэогъэ лоффим къироллагъэр зы — тыраубытэгъах, къэгъазэ илэп, аш пае ахъщэшко къатупшыщт, аш «къыкэлткүрэм» щыщ Адыгэими къыфекшт, арышь, тызэдэгушмэ нахь дэгъу тызэнэкъоюн нахь.

— Тэ тыналэ тщэу мылку тшырэп. Мы мэфэк мэхъаджэр шуушын, ау шууклэгъожын, — Нурбий хигъажээзэ мэкъэхъу-мэкъэхъу риуагь.

— Тышогъэшынэ, ара? — къыхэлэшыкыгъ партием исекретарь.

— Тэ шьотоштыр шьотуагьэ, — къыуагь Нурбий, етланэ огум ылап фиғээзагь. — Тхъешхом зекэ къельэгъу, аш ибэш

къыхъэ, къызщефэхыщи, зытэфэшти хэти ышлэрэп...

Тыкъызэкъожым, хъэрэ бгъэрэ тауж къихъагь, «партием шуухэдгъэкъыщт, юшшаплэм шууутфыщт» алоэ, ау Нурбий тапэ зэритеу зи къэцыхагъэп. Шыпкъэ, сэ яутын сшхыгъэ, хъугъэм пае партием сихэкыжыгъэти, си-энатэ хэслхъагь, ау аш пае Ѣынэнгъэр къеуцгъэп. 1989-рэ ильэсийм Адыгэ Хасэр зызэхэтэшэжым аш аш къыкэуагъэмэ Нурбий ашыгъыгь, Хесашхъэм бэрэ хэтыгъ. Чыли, къутыри Хасэр зыфэдер нахь къагурыонэу тахахъэштгээ, уци, тыси тиагъэп.

Зэ пчыхъэ кілэсэ клае хъугъэу ыдэж къыуутщэжыгъ, тихьи, янэ шуфэс етхыгъ. Адыгэ нысэба, тымышху тыкъыригъекыжыгъэп. Тэ хыаклэшым тис, пчье зэпальомкэ Нурбий янэ икъорэлтф цыклоу ыкуашьо тесыр егъашхэ, пшэшэхъэжым ильэс зытуущ горэ ыныбжьыщт. «Не говори ложка, говори джэмышх, не говори вилка, говори цацэ, не говори нож, говори сэжый», — нэнэжьым pelo. Арыти, Нурбий лущхыпцыкы къыуагь.

— Тянэ адыгабэ регъашшэшь ары...

Бэрэ джыри Нурбийрэ сэрырэ гъогу тызэдэхъагь, тызэдэйтетыгъ, къушхъэ лъэныкъом бэрэ тишилэ дгъазэу хъугъэ. Ары къэс Хаджэхъу унэмисэу исэмэгубгъукэ мэшшоку гъогум узэлтирикъимэ испунэ зэххуа-гъэм дэжь тыуухьэти, тхъэмэ ягъомылэ лахъэу дгъэхъазырыгъэр а испунэмышхэ мыйжъом хэутыгъэ курбылэхъэштгээ. Тхийимэ Тхъэшхор аш итэу тызашшэлэ тяльштитгээ. Klo, анахыбэу тызкэлэ-штитгээ ое нэгур тыгъэпсыкэ къызэблахъужынэу ары. Шу-шошь жуугъэхъу, тызэрялъэштгээ ое инахыбэ дэдэм къиддэхъуштгээ. Сэгүгъэ Нурбий сэри тхъэмэ тыркласэкъэ, шу тэльэгъух, шу талъэгъу...

Нурбий зэрэшэнэгъэлэж дэгъум, зэрэсүрэтишл шагъом сакъытегущыиэрэп, ар нэмийкимэ къатхын, хэкур, хэгээр хэгъэки, лэкыб хэгъэгубэмэ къэгъэлэгъонхэр ашишыгъэх, ашыцэриу. Исурэтмэ адыгэгур къашытео, блэкыгъэмрэ къекло-штимрэ яччэкъопс ашызэолэжы. Нэмик спортышилэ ялье адыгэм анахь икілэсэ шомэ ашыщэу куплыр инэргыгь, фэдэ зыширэ сэ джыри сльэгъуэп, чыжэрипльэкъэ аш фэдэу шыгъэу сурэт пльэгъумэ, ар Нурбий ишшашгэшь, укімэуучэлэж.

Тиньбджэгъу нахыжь ныбжь дахь илэ хъуяшь, дахэкъэ тыфэгушо, тыфэхъоху, шу къыдэхъу тшоигыгь, жышихъе мафэ хуунэу, иджэнкъо машшо мыклюсэнэу, ильэуж нэфмэ илэужхэр адэмийхху арыкъонхэу.

Джы мыш къыкэлткүрэмэ рассказывает Нурбий фэлэхъыгъ, ежь къысфиолтагъэр ары лъапсэ фэхъуягъэр.

ПІЦЫ

ЛэупэкІэ Нурбый фэсэлхы

1

Сэ сишшошыкіе, пцым нахь дэй щыіеп. Ар кызызгургуулахъэр башлагъе, ильэситф щекуу сиынбжыгъе. Ашыгум кыс-сэхкулгэгъагъэм сиыкытимыгу-щыіэзэ, сиынбджэгү зерифэгъ-гъе чыпіләм игуу къесшыкы сшоиагъу.

А мафэм сибысымыгъэр си-нубджэгъу ары. Үдэж хъэклако сиышылар мэфитү хъугъагъе. Къалам уикіе къоджэ рэхъатым узыкокіе нахь огупсэфиме сшэ-рэп, зечэн-гуленэр маклэ мэхүү. Мэфитүм дэгью зызгэпсэфигъ. Еланэ сиыгэхтхъэжыгъапэр нубджэгүм ишшоожъий ары, нэшх-гуш ээптигэу, иупчэ мы-ухыжъеу, тидэ тышылам, тауж зэритищтүм пылыштыгъ. Ятэ зегээдагъэл шылыкъети, зыгоре щыт зыхыкіе, икілэ ихэнэгъу-нэ къиргахъэштгэгъе. Сэри аш хэслүхэр щыіагъе, тымыкъо ежь иғэсэн. Армырмэ, шьузмэ анахь лае хъужыгъе хъульфыгъабэ тил, хэт щыси, щыти амьлоу, нахыжь-нахыкыи щымыкытэжхуу, якілехэр ашшашоо дэсхүу къыздырахьаких.

Ящэнэрэ мафэм щэджехъоуж хъазырэу сибысым кыздэхъажыи, Бжъэдигыу къалэ («джаущтэ адигэхэр Краснодар еджэштэгъхэшь, сэри къесэло») елошь, нубджэгүм нэмүкыцэ ыгъефедэрэп) футболым түкъеплтынэу тиыркочтүр кыуагъ. «Хъак-кээм кыифашырэр иунашыу» аялауяба, зи хэслүхагъе, сэри сиклас а джэгүкіэр, сиынбжыкіе зэхүм бу сиулагуу сешштгэгъе.

Зызэрдгэхъазырьгъем ох-табэ ыхыгъягъе, бисимлахь зытээло уж щагум түкъидэкыгъ. Шъэожыкъе нэтуулцай къытлыш-дэкыгъ. Ятэ димыщэнэу мэшч-нэти, сэ кысэлээдэгъ. Еланэ ятэ екіллаагъ.

— Пыпа, сидашэба сэри, — убээ мақкэлэ ельээдэгъ.

— Йук адэ, о укъесщекіе сиҳэтэн сэ, дэхъаж, — кызырлаки, сэ зы-кысфигъягъа. — Некло, үүж икі мищ, автобусыр кытэжэ, тигужьоме емиклү.

Шъэожыкъем джыри нэку-нэ-псүу ятэ зырищкыя, ау адрем кыкілэшүнки, кыуигъягъыгъ.

— Дахь слагъэба!

Сабыир къэгъигъ.

— Кыдаш шыбуу, сэ сиғу-сэцт, зыкылпльхан мыхуми, — сиғышыгъагъе сабий нэпсүр зысэлэгъум.

— Кло, уянэ зыкъе гэфапи кыкырж шлэхе, — лүхүпцы-кыгъигъ тир.

Ынэпсыцэхэр ынэгү кытэ-жылкіе шъэожыкъе къэгушуу, къитхуугъ. Үлтээко цыкылхэр псынкіе, псынкіе зэблихууху зэрэучуу жыгъягъэм сэри сиын-гушукыгъ.

— Некло, некло, къэмисыжы-зэ шлэхе тиырхъяк, армырмэ тауж икыщтэп, — сэгъуапе ынкуудыгъизэ, нубджэгүр ежьагъ.

Сапэ ишши, седжэми кысфэ-мууцуу, «елбэт, тэгүжъо» кы-зэрилкызэ, автобусым нэси, итэйсъяагъ. Сэри тида сиыклюкыни, сиылихъагъ. Сиыкызызэллэ-кым, къэлэпчэхъягъем кыдэ-

чыгъе шъэожыкъем кызызэркит-хъульгэр слэгъулахъе, ар ятэ зе-ресяулагъеэти тиригъягъа, «еу, еу» ылуу, тежагъ. Чыжыагъе шъэожыкъе, хъазырэу къесы-гъагъ, игууны иркүүн зэрэзэх-тэр слэгъулахъе, сиғу кы-пипырткыгъигъ. Ильэсихим сиэтэ сяя шынбжыгъем, сиғызыэ си-зэрэгүлэжыгъагъэр, аш үүж нубжыи сиэрэтемыпльэжыгъэр сиынгү үлкіеу кыкілэуцожыгъигъ...

2

Ашыгум заор кызажыгъэр ильэситу хъульгэгъе. Сяя илэн-тлахъэр сиыдым сиғышэлэн, зауллэр кэлэлгүүгъем, заом аш-щыгъигъ. Сяя сяя саклэл-ырысэу, мафэ къес слэгъулахъеу сиэрэхэтимкэ шъэожыкъеу зятахъэр дашыгъягъэр кысажыу-псэштгэгъ. Аш кыкілэу бэрэ тиизшүүнэштгэгъе, тииззауу къыхажыгъ. «О уяте псеэгъе еуакіе ышшерэпшы, заом аш-гъигъ, тэ тятахъэр зэонымкэ пхъашэхшь, аш дэдэ куагъэх» алоти, къаигъе зысагъашытгэгъ, «сыдигъо сяя ыашэр кыр-ратыни заом аш-кэлэх» сюти, сяя сиыуулахъэштгэгъе. Ары къес зауллэр дахэу кызажэдэгүү-шыгъигъ, сиғы зэрэсмыгъ-гэуцурэм пас кысфэгүбүжити, сиыкыуифытгэгъ. Сяя джеупаа ёзготылгэштгэгъ. Сяя сяупчыи пас сяя заом язгээштэнэу сиғэягъигъ, мафэ къес зэрэ-лэгъурэр сиулагъаштгэгъигъ.

Чэц клахэ мыхуугъэм, сяя сэжэштгэгъ. Бэрэ пчээ мақкэм сиыкілэдэлкіе, сяя лыгъэлэ сиэрэригъэлъижыгъигъ, си-мичыкъеу сиылпльэштгэгъ. Пчэ-дэдэжжын жы дэдэу икытшыгъе-ти, слэгъулахъе, ау сиытхъэ-жытгэштгэгъэр щеджагом кызы-дэхъажыкіе ары, үлпшэ зи-зы-дэти, унэм нэс зыкъезгэхъ-жытгэштгэгъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэгъ. Аш ар шхъялако сиыти сиғы-шыгъигъ, ау зи сиғытэйси, «о ухуулфыгъашь кыбгурлыошт, ар зиесшылхъэрэр мары» кызы-сэлом, умышлэрэм шъэф горэм щагъэгъозагъэм фэдэу гушко сиғыхъагъ, сяя сиытэ-ти, сиғызжытгэгъигъ. Сиыклюкытгэштгэгъигъ. Кызылкырэри сиы-шлэхъэр кызылкытгэштгэгъигъ. Шылыкъе, зыгоре игүүсэ хъумэ сиулагъаштгэг

Урысыем и Следственнэ комитет исследованинэ Гъэйорышаплэу АР-м щылэм къеты

Экстремизмэ нэшанэ зиэ зекуаклэхэр къыхагъэшыгъэх

Мыекъуапэ дэт динлэжь организациехэм ашыщ ипащэ экстремизмэ нэшанэ зиэ зекуаклэхэр зэрэзэрихагъэм фэш! Мыекъопэ хыкуумын уголовнэ тоф къыфызэуихыгь.

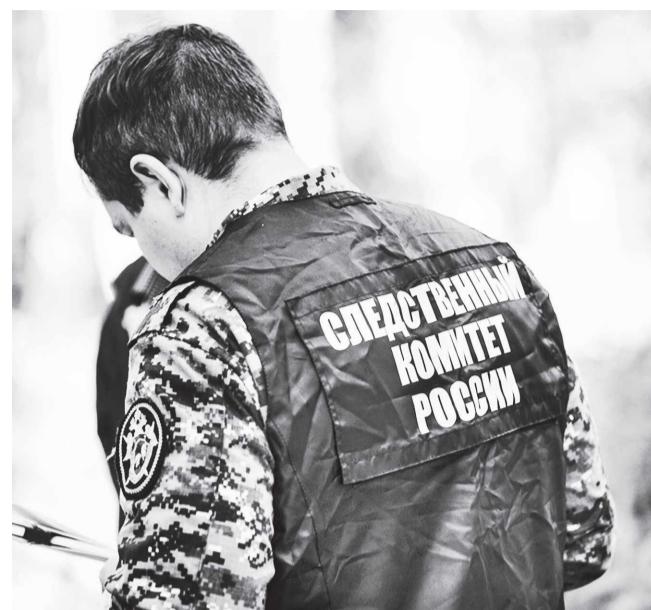
Урысыем и Следственнэ комитет исследованинэ Гъэйорышаплэу Адыгэ Республикаэм щылэм Мыекъуаплэкэ исследованинэ отдел уголовнэ тофыр зэхифыгь ыкы мэр экстремистскэ организациеу ыгъэунэфыгь.

Щынэгъончъэнмкэ федеральнэ къулукъум и Гъэйорышаплэу АР-м щылэм ыугъоигъэ материалхэмкэ уголовнэ тоф къызэуихыгь.

Следствием зеригъэунэфыгъэмкэ, Мыекъуапэ щылэм динлэжь организацие «Свидетелей Иеговы» (Урысыем итэйоришэкэ гупчэу «Свидетели Иеговы» зыфилорэм иструктурэ хахьэ зыфилорэр 2017-рэ ильэсэм шышхъэум и 17-м къыщегъэжьагъэу экстремистскэу хыкуумын зеригъэунэфыгъэр ыкы ар зэрэзэфашигъэр пащэм ышээз хабзэм димыштэрэ зекуаклэхэр зерихагъэх.

Гүшүлэм пае, лажэ зиээм экстремистскэу щыт къебархэр ыугъоицтыгъэх, шъэфэу зэукилэхэр, тхэлэлүүхэр ригъэлкокынтыгъэх, видеозэпхыныгъэ шыкъэм тетэй Интернетын инэктубхэхэмкэ хэбзэнчээ зекуаклэхэр зерихэштигъэх.

Мыекъопэ прокуратурэм къызэуихыгъэ уголовнэ тофыр хыкуумын фагъэхыгь.

Зыштэрэ организацием ипащэ 2020-рэ ильэсэм бэдээгъум шэклогъум нэс итэнатэ къызфигъэфеди, организацием исчэт ильтигъэ бюджет ахьщэу сомэ мин 727-м ехъур ритигъукыгь. Ар ежь зэрэфаеу ыгъэфедагь.

Уголовнэ тофыр хыкуумын фагъэхыгь.

Янэжь етыгъуагь

Зыныбжь имыккугъэм банкын исчэт ахьщэ зэрэритыгъукыгъэм епхыгъэ уголовнэ тофым изэхэфын ыкыэм фэктуагь.

Урысыем и Следственнэ комитет исследованинэ Гъэйорышаплэу АР-м щылэм къалэу Мыекъуаплэкэ исследованинэ отдел ильэс 16 зыныбжь итэхахъом ыльэныкъокэ къызэуихыгь уголовнэ тофыр зэхифыгь. Тыгыгуэ бээджэштагъэ зэрэзэрихагъэм, гъэпциагъэ зерихээз зыгорэм имылкуу банкын исчэт зэрэрихыгъэм фэш! Итэхахъор агъэмисэ.

УФ-м хэгъэгүү клоц тофхэмкэ и Министерствэ Мыекъуаплэкэ уголовнэ лыыхууным иподразделение къызэхазырыгъэ материалхэмкэ уголовнэ тофыр къызэуихыгь.

Следствием зеригъэунэфыгъэмкэ, 2022-рэ ильэсэм щылэ мазэм къыщуублагъэу гээтхапэм нэс Интернетын иамалхэр къызфигъэфедээ, шъэфэу янэжь иахьщэу банкын ильтигъэ сомэ мини 149-р ежь исчэт ригъэхьагь, ытыгыгъэр ежь зэрэфаем фэдэу ыгъэфедагь.

Мы уахьтэм ехъулэу прокуратурэм тофыр зэхефы, нэужум ар хыкуумын фагъэхыщ.

Республикэ бюджетын етыгъуагь

Коммерцием емыпхыгъэу сэнэхьатхэр зыщызераагъэгъотырэ республикэ организацием ипащэ ыльэнныкъокэ уголовнэ тофэу къызэуихыгьэр хыкуумын фагъэхыгь.

Урысыем и Следственнэ комитет исследованинэ Гъэйорышаплэу Адыгэ Республикаэм щылэм Мыекъуаплэкэ исследованинэ отдел уголовнэ тофыр зэхифыгь. Лээпкэ художественнэ ыашлагъэхэм ыкы итэнэ-псымэхэм альэнныкъокэ тоф зышээрэ организацием ипащэ ахьщэшко зэритыгъутээмкэ агъэмисэ.

Организацием тофышихэм къаугоигъэ материальхэмкэ уголовнэ тоф къызэуихыгь.

Следствием зеригъэунэфыгъэмкэ, художественнэ ыашлагъэхэм ыкы итэнэ-псымэхэм альэнныкъокэ тоф

Хэбзэнчъэу ахьщэ ратыгь

Урысыем и Следственнэ комитет исследованинэ Гъэйорышаплэу Адыгэ щылэм и Тэхъутэмьыкье межрайон следованинэ отдел Узбекистан щылэм ильэс 54-рэ зыныбжь хульфыгъэм къыфызэуихыгь уголовнэ тофыр зэхифыгь.

Следствием зеригъэунэфыгъэмкэ, сымэджэшым итэдлинихэм ашыщ горэм ипащэ «Урология» ыкы «Акушерство и гинекология» зыфилорэ сэнэхьатхэм зэрэфемиджагъэр ыкы сертификат зэримийэр ышээзэ, мы итэнатэхэр зыдихынхэу врач шьхьаэм шьээриль фишыгъ. 2017-рэ ильэсэм щылэ мазэм къыщегъэжьагъэу 2021-рэ ильэсэм гээтхапэм нэс мы итэнатэхэр зэрэзэдигъэцэгагъэхэм фэш! лэжьаплэу сомэ мини 164-м ехъур ашт ратыгь.

Мыщ епхыгъэ уголовнэ тофыр хыкуумын фагъэхыгь.

Шъон иэнцэл ыгъэллагъэх

Урысыем и Следственнэ комитет исследованинэ Гъэйорышаплэу Адыгэм щылэм Джэджэ межрайон следованинэ отделым мы муниципалитетым щыпсэурэ ильэс 53-рэ зыныбжь бзыльфыгъэм къыфызэуихыгь уголовнэ тофыр зэхифыгь.

Щынэгъончъэнм ишапхъэхэм адимыштэрэ товархэр ыкы продукциехэр хэбзэнчъэу зэригъыгъэхэм ыкы зэрэуигъэштигъэхэм къахэкэу бзыльфыгъэр агъэмисэ.

Следствием зеригъэунэфыгъэмкэ, 2021-рэ ильэсэм шэклогъум агъэмисэрэм метил спирткэ зэхэшхыхъэгэ шъоныр (ар щынаут зыхэлхэм ашыщ) цыфхэм аришагь. Ар нэбгыртумэ зырашум япсаунгъэ зэшигъэуагь ыкы сымэджэшым ашагъэх. Гукъа нахь мышэми, мэфэ заулэ тешлагъэу туми ядуний ахъожыгь.

АР-м хэгъэгүү клоц тофхэмкэ и Министерствэ Джэджэ районымкэ экономичесэ щынэгъончъэнмкэ ыкы къольхэ тын-тыхынны пэшүеукогъэнимкэ иподразделение тофышихэм зэрахьэгээ тофхъабзэхэм яшуагъэкэ щынаут зыхээл шъоныр ызыгъэцкыштигъэ бзыльфыгъэр къаубытыгь.

Үүкыгъэу штоши, етыгъуагь

Хульфыгъэр ыукиын мурад зэриагъэмкэ ыкы ашт имыльку зэригъуугъэмкэ ыкы ыкылтым къикыгъэ бзэджашээр агъэмисэ.

Урысыем и Следственнэ комитет исследованинэ Гъэйорышаплэу Адыгэм щылэм и Тэхъутэмьыкье межрайон следованинэ отдел Узбекистан щылэм ильэс 54-рэ зыныбжь хульфыгъэм къыфызэуихыгь уголовнэ тофыр зэхифыгь.

Следствием зеригъэунэфыгъэмкэ, 2022-рэ ильэсэм гээтхапэм агъэмисэрэр Тэхъутэмьыкье районым итэдлидже Адыгэякээм дэт унэ горэм щылэу, инэуасэу игъусагъэм утынхэр рихыгъэх. Аш къыхэкэу хульфыгъэм иакыл щыуагь. Бзэджашээр зымы зэrimильэгъуагь къыдилты, утын зэригъыгъэ хульфыгъэм иджыбэ ильтигъэ сомэ мин 17-м ехъур ытыгыгъ. Нэужум шъэжьилемкэ гъогогуи б-рэ ыныбэ хэпиджагь, хульфыгъэм ыпсэ хэкыгъэу ылтыти, аш зинэбэлтижьыгь.

Игъом медицинэ ыпсэгъу зэрэрагъэгъотыгъэм ишуагъэкэ хульфыгъэм ишынэгъэ враачам къаубытэжын альэкыгь.

Тэхъутэмьыкье район прокуратурэм къызэуихыгъэ уголовнэ тофыр хыкуумын фагъэхыгь.

Нэкүбгъор зыгъэхъазырыгъэр КИАРЭ Фатим.

Театрэр, щыІэнныгъэр

«Гастроль инхэр» хэгъэгум щэклох

Федеральнэ программэу «Гастроль инхэр» зыфиорэм хэхьэрэ къэгъэльэгъонхэр Адыгэ Республиком и Къэралыгъо камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адам ыцэ зыхырэм мэкьюогъу мазэм щыклощтых.

Хэгъэгум ишольтырхэм 2017-рэ ильэсүм къышегъэжьагъэу «Гастроль инхэм» япрограммэ юфдашэ. Ар проект анахь инхэм ашыц. Гастрольхэмкэ зэхъожьихээ, шьольтырхэм ятеатрэхэм ятвортчествэ зырагъэушомбгүй. Ильэс къэс къэгъэльэгъон гъэшэгъонхэр зэхашчэ. Театрэр зыгурихыхэрэгт агъэгушлох.

Адыгэ Республиком и Къэралыгъо камернэ музыкальнэ театрэу А. Хъанэхъу ыцэ зыхырэм ионыгъо мазэм къалэу Сызрань къэгъэльэгъон щызэхищэцт. А.Н. Толстоим ыцэ зыхыре драма-

тическэ театрэм зэлукэгъухэр щыклощтых.

Сызрань итеатрэ къэгъэльэгъошт

Сызрань идраматическэ театрэу А.Н. Толстоим ыцэ зыхырэм «Сказ про Федота стрельца, удалого молодца» зыфиорэр мэкьюогъум и 8-м АР-м и Къэралыгъо камернэ музыкальнэ театрэу къышигъэльэгъошт.

Урыс лъялкь пышсэм тэхыгъе театральнэ къэгъэльэгъонир мыхьо-мышигъэхэр къизыхафхэрэм

афэгъэхыгъ. Комедием гущыэ щырьохэр, къэбар щхэнхэр щызэхпхыщтых, цыфхэм язеклохэ гъешэгъонхэр щыплэгъущтых. Непэр щылеклэ-псэуклэм къэгъэльэгъонир ебъапшээ, зэфхысыжхэр ошых.

Мэкьюогъум и 9 – 10-м «Кілэццыкур ыкы Карлсон» зыфиорэр театрэм къышагъэльэгъошт. А. Линдгрен ытхыгъэм тэхыгъеу режиссерэу Б. Салимовым ыгъэуцугъ.

Стокгольм иунашхъэхэм ашыц цыфыр зэрэцгисеу-щтыгъем, ныбджэхъум яшыгъэнэгъе къырыклощтым зэригъэгумэкырэм къэгъэльэгъонир яхыллагъ.

«Барышня – крестьянка» зыфиорэр мэкьюогъум и 10-м камернэ музыкальнэ театрэм щыклошт. А. Пушкиним ытхыгъэр театрэм къышагъэльэгъонир пьесэр фэзыгъэхъазырыгъэр О. Дроздова.

Спектаклер щхэнэу щытыми, гъэпсыкэу илэмкэ классикэм хэхьэрэ произведением гукэ ухеэшэ, уегэ-гупшигэ. Насып уиленым, аш уфэклоним имэхъанэ къэгъэльэгъонир ехыллагъ.

— Театрэм цыфыр зэрилдүрээм къэгъэльэгъонхэр фэгъэхыгъэх, — къитиуагъ Адыгэ Республиком и Къэ-

ралыгъо камернэ музыкальнэ театрэу А. Хъанэхъум ыцэ зыхырэм ихудожственнэ пащэу, Урысыем, Адыгейим искуствэхэмкэ язаслуженю юфышшоу Сулейманов Юнис. — Сызрань итеатрэ иартистхэм якъэгъэльэгъонхэр лъешэу тыгу зэрэрихыщхэм щеч хэлээп. Пышсэм къыхэхыгъэ театралованнэ къэшынхэри, тээзэх щыгъэнэгъэм ехыллагъэхэри иартистхэм дэгъоу къагъэльэгъоштых. Адыгейим иартистхэри Сызрань клоштых, шьольтырхэм язэхыныгъэхэр дгээптиштых, театрэхэр оптитуу ялэмкэ зэхъожьиштых.

Самбо

Адыгэ ашугын фэгъэхыгъ

Адыгэ ашугэу Теуцожь Цыгъо фэгъэхыгъэу самбэмкэ ильэс къэс зэнэкъокуухэр Гъобэкъуа щызэхашчэх.

Лъялкь усаклор къизыщихуугъэ къуаджэм щыклохэ спорт зэхахьэм 2008-рэ ильэсүм къэхъугъэ калэхэр хэлжэхагъэх. Хагъэунэфыкырэ чылпэхэм якыдэхын къэлэеджэккүи 120-рэ фэдиз фэбэнагь. Краснодар краим, Адыгейим яныбжыкхэм ялэпээсэ-

ныгъэ къагъэльэгъуагъ. Медальхэр зыфагъэшшошагъэхэм шуащытэгъэхуазэ. Адыгэ Республиком самбэмкэ испорт еджаплэ зыщынгъасэхэрэр къахэтэгъэшх.

Алыбэрд Муслим, кг 35-рэ, Цэй Алый, кг 46-рэ, Хабэхъу Салбый, кг 59-рэ, Лыыхыкэ Тахыр, кг

71-рэ, апэрэ чылпэхэр къыдахыгъэх. Тренерхэу Гуятыжъяк Хъалидэ, Джарымэко Рустам, Хъабэхъу Адам, Дзыбэ Хъамзэт нарт шьаахэр агъасэх.

Кушуу Тимур, кг 42-рэ, Мыгу Темирлан, кг 50, Цундышк Ислыам, кг 54-рэ, Нэхэе Артур, кг 65-рэ,

яшонэрэ чылпэхэр къахыгъэх. Тренерхэу А. Нээтижъыр, Хъ. Гуятыжъяк, А. Хъабэхъу бэнаклохэм ялашх.

Ящэнэрэ чылпэхэр зыфагъэшшошагъэхэр: Кушуу Ислыам, Уджыхъу Адам, Сташу Казбек, Къоджэшьэо Сэлым, Бэгъ Астемир, Лыыхыкэ Азэмат, Кыкы Даур, Нэхэе Астемир, Цундышк Салбый, Гъонэжыкъо Айтэч, Тыгъуж Аскэр.

Хагъэунэфыкырэ чылпэхэр къыдээзыхыгъэхэм шүхъафтынхэр аратыжыгъэх.

Къятхэхэрэм яшюшлэрэ редакцием иепллыкхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкъыш.

Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫИЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкы къыдэзыгъэхъяарыр:
Адыгэ Республиком лъялкь йофхэмкэ, Икыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адярьяэ зэхъынгъэхмкэ ыкы къэбар жуутгээм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зылдышыэр:
385000,
къ. Мыекъуатэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхыэр А4-кіэ заджэхэрэ тхьапхэу зипчыагъэкэ 5-м эмыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м наху цыкунуу Ѣытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэхъигъэжжых.

E-mail: adygovoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын йофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкы зэлтыгъэхъяарыр амалхэмкэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чылпэгъэлжээшлээ, зэраушыхъятыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъятырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуатэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкэмкэи пчыагъэр
4474
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 999

Хэутынм узышыгъэхъяарыр ашыгъэхъяарыр
Сыхъатыр 18.00

Зыщаушыхъятыгъэхъяарыр
уахъатэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъаIэм
ипшъэрэльхэр
зыгъэцакIэрэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэкъыжъыгъэхъяарыр
зыгъэхъазырыгъэр
Тхъаркъохъ
А. Н.